

Egészségügyi tájékoztató füstmentes dohányterméket használók számára

Dr. Mensch Károly Ph.D., Semmelweis Egyetem, Fogorvostudományi Kar, Orális Diagnosztikai Tanszék, Magyar Birkózók Szövetsége, Orvosi-, Prevenció- és Antidopping Bizottság

Dr. Molnár Szabolcs Ph.D., Észak-Pesti Centrumkórház - Honvédkórház, Ortopédiai Osztály, Budapest Medical, Prevention & Anti-Doping Commission of United World Wrestling

Engedjék meg, hogy bemutatkozzam! Dr. Mensch Károly vagyok, a Semmelweis Egyetem Fogorvostudományi Karának adjunktusa, a Magyar Birkózók Szövetségének fogorvosa. Magam 8 éves korom óta birkózom, 12 éve praktizálok fogorvosként. Ezen idő alatt volt lehetőségem kifejezetten nagy számban füstmentes dohányterméket (snüssz, nikotinpárna) használó pácienseket vizsgálnom, kezelnem, javarészt a sportvilágból.

Mit kell tudni ezen füstmentes dohánytermékekről? Alapvetően nikotint tartalmazó élvezeti szerekéről beszélünk, melynek talán egyedüli előnye, hogy a cigarettához képest a légutakba és azon keresztül a keringési rendszerbe nem kerül be a cigarettafüstből származó több ezer káros, rákkeltő anyag. Ezen kívül számos egészségre káros hatására szeretném felhívni figyelmüket, különös tekintettel a szájüreget érintő elváltozásokra.

Néhány éve hivatalos forrásból, Dohányboltokban is elérhetők ezen termékek. Amint írtam, a hatóanyag a nikotin, mely egyfajta stresszoldó hatása miatt népszerű. Alapvetően ennek a szervezetre két kiemelkedően káros hatása érvényesül rövid- és hosszú távon egyaránt. A nikotinra való függőségi hajlam az egyik legerősebb a különböző élvezeti cikkek közül, nyugodtan nevezhetjük legális drognak. Ezen kívül a nikotinnak érosszehúzó hatása van, mely eredménye képpen emeli a vérnyomást, hosszú távon ennek akár életet veszélyeztető szövődményeit eredményezve, így érlemeszesedés, agyvérzés, agyérgörcs, szívinfarktus. Sajnos az extrém magas függőség miatt igen nehéz leszokni róla, a legbiztosabb, ha nem is találkozunk nikotin származékkal, mivel szinte borítékolható a több éves, évtizedes használat, mely nagyon nagy valószínűséggel eredményezi, vagy szerepet játszik a fent felsorolt, étellel összeegyeztethetetlen betegségek kialakulásában!

Ezen kívül, számos füstmentes dohányterméket használó páciens fogorvosaként kiemelném a szájüregre gyakorolt káros hatásokat. Tudni illik, hogy hazánkban a fogelvesztés két vezető oka a fogszuvasodás, illetve a fogágybetegség. Ezeket nevezhetjük népbetegségnek is. A fogszuvasodás kialakulásában a füstmentes dohánytermékeknek súlyosbító hatása érvényesül: bizonyos termékek a száj pH –ját savas irányba mozdítják, az édesített és ízesített termékek fokozzák a fogszuvasodás hajlamát, sokkal nagyobb számban károsodnak a fogak, melyek mielőbbi ellátás nélkül fogtömésre, gyökérkezelésre, koronával történő ellátásra, akár eltávolításra szorulnak. Probléma, hogy például tömésekkel, koronákkal javított fogak mellett fokozódik a másodlagos szuvasodás veszélye, növelve az esélyt a fogak elvesztésére. A fogágy betegségeire is negatívan hatnak ki ezen szerek: A termékek használatának megfelelően úgynevezett ínrecessio alakul ki (íny visszahúzódás), mely javarészt visszafordíthatatlan. Veszélyezteteti a fogakat rögzítő csontszövetet, növeli a nyáltermelést, mely fokozott fogkőképződéshez vezet, ez tovább súlyosbítja a fogágybetegséget. Hosszú távon, mivel ez az állapot nemcsak a használat helyén, hanem a teljes fogazat tekintetében is megjelenik, a páciens fogai meglazulhatnak, évek, évtizedek alatt fogelvesztést eredményezve. Tudni kell, hogy ilyen állapotoknál a fogpótlás implantációs megoldással

gyakran nem lehetséges, gyakran csak kivehető fogpótlás alkalmazásával állítható helyre a páciens rágóapparátusa.

Említést érdemel még a rendkívül előnytelen esztétikai hatást eredményező fogelszíneződés is.

Ezeken túlmenően nem szabad elfelejteni a szájüregi rák kialakulásának fokozott veszélyéről is, ami füstmentes dohányterméket használó páciensek esetén fokozott rizikóval jelenhet meg. A betegséget „csendes gyilkosnak is nevezhetjük, ugyanis csak már nagyon előrehaladott állapotban okoz panaszt: nyelési nehézség, nyelvmozgás korlátozódás, hirtelen foglazulás, kórosan nagy duzzanat a szájüregben, nyakon, melyek ilyen stádiumban is fájdalmatlanok, ilyenkor már igen rossz eséllyel gyógyíthatók. Magyarországon évente 1300-1400 új szájüregi daganatos páciens hal meg ebben a betegségben, nagyságrendileg kétszerese a közlekedési balesetben elhunytak számának! Ez a betegség gyakran jelentkezik úgynevezett rákmegelőző állapottal, ami még megállítható, visszafordítható, ha a páciens felhagy a nyálkahártyán helyileg fellépő, mechanikai és kémiai irritációt jelentő füstmentes dohánytermék használatával, bár ez, minél több ideig használja valaki, annál nehezebb. Ezen rákmegelőző állapotok jellemzően a dohánytermék használat helyén kezd el kialakulni, az ép rózsaszín nyálkahártyától eltérő fehéres, le nem törölhető folt formájában. Ha ez a fehér terület vöröses területeket is tartalmaz, azt jelenti, hogy nagyobb veszély van a szájüregi rák kialakulására.

Azt javaslom, prevenció képpen, hogy lehetőség szerint NE kezdjék el használni ezen termékeket a szisztémás és szájüregi megbetegedések miatt, illetve akik használják, rendszeresen, legalább 6 havonta járjanak rendszeres orvosi és fogászati ellenőrzésre, szűrésre, a fent említett igen sokféle elváltozás felismerése, kezelése érdekében!

Források:

Muthukrishnan A, Warnakulasuriya S. Oral health consequences of smokeless tobacco use. *Indian J Med Res.* 2018 Jul;148(1):35-40. doi: 10.4103/ijmr.IJMR_1793_17. PMID: 30264752; PMCID: PMC6172921.

Agrawal, N. ., Aggarwal, A. ., Gupta, N. D. ., Tewari, R. K. ., Gupta, J. ., & Garg, A. K. . (2021). Oral Health Consequences of Use of Smokeless Tobacco in North India: A Cross-Sectional Survey. *Pesquisa Brasileira Em Odontopediatria E Clínica Integrada*, 21

Elérhetőség: menschkaroly@gmail.com, 06-70-678-63-78.